नास्ति । 'असिद्धं बहिरङ्गमन्तरङ्गे' (व्या. प. ४२) इति ? एतदप्यत्र न भवति । किं कारणम् ? एषा हि परिभाषा आभाच्छास्त्रीया । तस्यां प्रवर्तमानायां [1]वसुसंप्रसारणादीनामाभाच्छास्त्रीयाणामेवासिद्धत्वाद[2]न्तरङ्ग-बहिरङ्गयोः युगपत् [3]समुपस्थापनं नास्ति इति परिभाषा [4]न प्रवर्तते ।

[७७६] वुग्युटावुवङ्यणोः सिद्धौ भवत इति वक्तव्यम् । (म. भा. ३.१९१)

वुग् उवङादेशे – [5]बभूव, बभूवतुः, बभूवुः । [6]युट् यणादेशे – उपदिदीये, उपदिदीयाते, उपदिदीयिरे । आभात् इत्ययमभिविधावाङ् । [7]तेन भाधिकारेऽप्यसिद्धवद् भवति ॥

श्नान्नलोपः । (२३/२५४४)

श्नात् इति श्नमयमुत्सृष्टमकारो गृह्यते । तत उत्तरस्य नकारस्य लोपो भवति । अनक्ति । भनक्ति । हिनस्ति । शकारवतो ग्रहणं किम् ? यज्ञानाम् । [8]यत्नानाम् । 'सुपि च' (७.३.१०२/२०२) इति परत्वात् कृतेऽपि [9]दीर्घत्वे स्थानिवद्भावात् नलोपः स्यादेव । विश्नानाम्, [10]प्रश्नानाम् इत्यत्र लक्षणप्रतिपदोक्तयोः प्रतिपदोक्तस्यैव[11] (व्या. प. ३) इत्येवं[12] न भवति ॥

अनिदितां हल उपधायाः क्ङिति । (२४/४१५)

अनिदितामङ्गानां हलन्तानामुपधायाः नकारस्य लोपो भवति क्ङिति प्रत्यये परतः । स्रस्तः । ध्वस्तः । स्रस्यते । ध्वस्यते । सनीस्रस्यते । दनीध्वस्यते । [13]अनिदिताम् इति किम् ? नन्द्यते । नानन्द्यते । हलः इति किम् ? नीयते । नेनीयते । उपधायाः इति किम् ? नह्यते । नानह्यते । क्ङिति इति किम् ? स्रंसिता । [14]ध्वंसिता ।

[७७७] [15]अनिदितां नलोपे लङ्गिकम्प्योरुपतापशरीरविकारयोरुपसङ्ख्यानं [16]कर्तव्यम् । (म.भा.३.१९४)
विलगितः । विकपितः । उपतापशरीरविकारयोः इति किम् ? विलङ्गितः । विकम्पितः ।

[७७८] रञ्जेर्णौ मृगरमण उपसङ्ख्यानं [17]कर्तव्यम् । (म. भा. ३.१९४)
रजयति मृगान् । 'जनीजॄष्क्नसुरञ्जोऽमन्ताश्च' (ग. सू. सि. कौ. पृ. ७३२) इति मित्त्वादुपधाह्रस्वत्वम् । मृगरमण इति किम् ? [18]रञ्जयति वस्त्राणि ।

[७७९] घिनुणि च रञ्जेरुपसङ्ख्यानं कर्तव्यम् । (म. भा. ३.१९४)
रागी । त्यजरजभज (३.२.१४२/३१२२) इति निपातनाद् वा सिद्धम् ।

[७८०] रजकरजनरजःसूपसङ्ख्यानं [19]कर्तव्यम् । (म. भा. ३.१९५)
रजकः । रजनम् । रजः ॥

---

1. वसो ह. 2. बहिरङ्गान्तरङ्गयोः क. 3. समवस्थापनम् ड, समुपस्थापनम् क. ह. 4. नोपतिष्ठते फ. 5. बभूव नास्ति क. 6. यक् यणादेशे क. 7. एतेन क. 8. नास्ति क. 9. नास्ति क, दीर्घे फ. ह. 10. नास्ति क. 11. बचनम् इत्यधिकम् फ. 12. एवं नास्ति ह. 13. अनिदितानाम् क. 14. नास्ति क. 15. अनिदितां नास्ति फ. 16–17. नास्ति फ. 18. रजयति फ. 19. नास्ति क.